

реєстрів, особливо Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Державного земельного кадастру.

Участь лише адвоката є можливою в земельних справах, що можуть бути згодом кваліфіковані як кримінальні діяння. В сфері земельного права це особливо такі як: самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст.197-1 КК України), забруднення або псування земель (ст. 239 КК України), незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (ст. 239-1 КК України), безгосподарське використання земель (ст. 254 КК України) (Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України – 2001 - № 25-26. -Ст.131). Вимога щодо представництва в кримінальних справах виключно адвокатами закріплено в ст. 45 Кримінального процесуального кодексу України.

Також, як свідчить судова практика, адвокати в порівнянні з фахівцями в галузі права мають більше «шансів» на відшкодування витрат за здійснену правову допомогу, в тому числі і в земельних спорах. Проте необхідно враховувати, що все ж граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу встановлений Законом України від 20 грудня 2011 року № 4191-VI «Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах», а також всі витрати мають бути документально підтверджені та доведені (Про застосування судами законодавства про судові витрати у цивільних справах: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ від 17.10.2014 № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0010740-14/conv>).

Підводячи підсумки, варто зазначити, що сучасні законодавчі ініціативи мають на меті збільшення довіри як до судової системи в цілому, так і до адвокатів як складового елементу системи захисту прав громадян. Звичайно, введення повної адвокатської монополії передбачається на протязі наступних 3 років, проте якщо розглядати діюче законодавство, спостерігається перевага участі адвоката у судових справах, що пов'язані із захистом земельних прав, адже вони наділені більшими процесуальними правами, в порівнянні з юристами, що такого статусу не мають.

Дрішлюк К.В.

*старший викладач кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОСВІДЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ АДВОКАТА В СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття 59 Конституції України закріпила, що кожен має право на правову допомогу, а у випадках передбачених законом така допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Згідно п. 2 ч.1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Пункт 6 ч.1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначає, що інші види правової допомоги – види адвокатської діяльності з надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів клієнта, недопущення їх порушень, а також на сприяння їх відновленню в разі порушення.

Сам текст закону, на жаль, не надає поняття правової допомоги. Тлумачення змісту зазначених норм закону дозволяє зробити висновок, що захист, представництво, надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів клієнта, недопущення їх порушень, а також на сприяння їх відновленню в разі порушення є видами адвокатської діяльності і одночасно видами правової допомоги.

Згідно із ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від

05.07.2012 р. адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги.

Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути: 1) договір про надання правової допомоги; 2) довіреність;

3) ордер; 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Частина 2 ст. 26 Закону встановлює, що ордер - письмовий документ, що у випадках, встановлених цим Законом та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката. Рада адвокатів України затверджує типову форму ордера.

Крім того, ч. 3 ст. 26 Закону визначає, що повноваження адвоката як захисника або представника в господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справ про адміністративні правопорушення, а також як уповноваженого за дорученням у конституційному судочинстві підтверджуються в порядку, встановленому законом.

Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія України у своєму роз'ясненні «Про порядок використання ордеру адвоката» від 05 вересня 2008 року зазначила, що адвокат, що самостійно представляє одну із сторін, суміщає функції представника і особи, що надає правову допомогу. Для цього йому потрібна довіреність. Якщо ж він бере участь в справі у присутності сторони, то йому як особі, що надає правову допомогу, достатньо ордера.

Ордер адвоката підтверджує особливий статус адвоката та надає право на здійснення від імені довірителя процесуальних дій, зазначених в ордері, крім тих, які є виключними правами сторін по справі. Зокрема, спеціальними правами сторін в силу ст.31 Цивільного процесуального кодексу України є право позивача протягом усього часу розгляду справи змінити підставу або предмет позову, збільшити або зменшити розмір позовних вимог, відмовитись від позову, а відповідач має право визнати позов повністю або частково, пред'явити зустрічний позов. Крім того сторони можуть укласти мирову угоду на будь-якій стадії цивільного процесу. Для виконання будь-якого із вказаних повноважень в цивільному процесі необхідна довіреність від клієнта. Всі інші дії адвокат має право вчиняти на підставі ордеру.

Згідно із п. 12 Положення про ордер адвоката і порядок ведення реєстру ордерів, Затверджено рішенням Ради адвокатів України від «17» грудня 2012 року №36 із змінами і доповненнями, внесеними рішенням Ради адвокатів України № 79 від 16 лютого 2013 року ордер містить наступні реквізити: серію, порядковий номер ордера; прізвище, ім'я, по батькові або найменування особи, якій надається правова допомога; посилання на договір про надання правової допомоги/доручення органу (установи), уповноважених законом на надання безоплатної правової допомоги, номер (у випадку наявності) та дату цього документа; назву органу, у якому надається правова допомога адвокатом із зазначенням, у випадку необхідності, виду адвокатської діяльності, відповідно до статті 19 Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»; прізвище, ім'я, по-батькові адвоката, який надає правову допомогу на підставі ордера, номер та дату його свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, найменування органу, який його видав (КДКА відповідного регіону, з 01.01.2013 року радою адвокатів відповідного регіону); номер посвідчення адвоката України, ким та коли воно видане; ким ордер виданий: (адвокатом, що здійснює адвокатську діяльність індивідуально (адреса робочого місця адвоката); адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням (повне найменування адвокатського бюро/адвокатського об'єднання, місцезнаходження адвокатського бюро/адвокатського об'єднання, що видає ордер); адресу робочого місця адвоката, якщо вона відрізняється від адреси місцезнаходження адвокатського бюро/адвокатського об'єднання, що видає ордер; дату видачі ордера; підпис адвоката, який здійснює свою діяльність індивідуально та видав ордер (у графі «Адвокат»); підпис адвоката, який згідно з ордером надає правову допомогу, якщо ордер, виданий адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням (у графі «Адвокат»); підпис керівника адвокатського бюро/адвокатського об'єднання, відтиск печатки

адвокатського бюро/адвокатського об'єднання у випадку, якщо ордер видається адвокатським бюро/адвокатським об'єднанням.

Положення про ордер на надання правової допомоги та порядок ведення реєстру ордерів, затверджене рішенням Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року № 36 не визначає такого його реквізиту як обсяг повноважень. Одночасно, представляється, що ордер адвоката як документ, що посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги повинен засвідчувати право на здійснення будь-яких необхідних дій для представництва інтересів клієнта, його захисту і т.д. в силу того, що особа, яка бажає отримати правову допомогу звертається до професійного юриста, який має статус адвоката. І навпаки обмеження повноважень, якщо такі вважає за необхідне зробити клієнт, повинні відображатися в довіреності або в договорі. Крім того, слід підтримати позицію щодо виключення зі ст. 50 КПК України свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю як документу, що посвідчує повноваження захисника, оскільки в п.2 зазначено про ордер, договір або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги. Рівним чином, вважаємо доцільним виключити з ч.7 ст. 28 ГПК України та ч.4 ст. 42 ЦПК України норму про обов'язковість додання до ордеру витягу з договору, у якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих процесуальних дій.

Максимів О.Д.

*викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності факультету №3 (м. Івано-Франківськ)
Національної академії внутрішніх справ*

ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ НАБУВАЄ АКТУАЛЬНОСТІ

Кризові процеси, яких зазнала Україна впродовж свого становлення, закономірно призвели до суттєвих негативних змін у структурі та динаміці злочинності. Вирішення цього питання в рамках стабілізації ситуації вимагає ефективної організації державної діяльності у сфері реформування усієї системи судових та правоохоронних органів. Будь-який реформаторський процес повинен проходити дві стадії - це стратегічна та тактична. Саме в межах першої здійснюється формування нормативно-правових актів, що в подальшому становлять основу наступної.

Інтеграція України до Європейського Союзу вимагає дотримання напрацьованих у Європі стандартів у всіх сферах життя суспільства, зокрема і в сфері формування та функціонування інституту адвокатури у зв'язку із чим та для підтримання цього курсу він все більше і більше набирає актуальності в Україні.

Так, Розділ III Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зокрема стаття 19 визначає види адвокатської діяльності які можна класифікувати на:

- 1) здійснення консультативно-роз'яснювальної роботи;
- 2) допомога у складанні процесуальних документів;
- 3) здійснення судового та інших видів представництва;
- 4) надання правової допомоги під час кримінального провадження та щодо нього.

На підтвердження вагомості діяльності адвоката Основний Закон держави був доповнений статтею 131-2 під назвою «Для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура» на підставі Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII від 2 червня 2016 року. Дана стаття врегульовує вирішення питання представництва особи в суді та здійснення захисної функції в межах кримінального провадження щодо здійснення захисту від кримінального обвинувачення шляхом здійснення такої діяльності виключно адвокатом, який в межах кримінального процесуального законодавства є захисником.

Конституція України також встановлює перелік виключень із цього привила, тобто визначає вичерпний перелік випадків коли представництво інтересів може здійснюватись не лише адвокатом. Таких є шість і вони включають:

- представництво щодо трудових спорів;
- представництво спорів пов'язаних із захистом соціальних прав;
- представництва малолітніх;